

**HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS**

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska Marek Antoni Nowicki
Jerzy Ciemniwski Teresa Romer
Janusz Grzelak Mirosław Wyrzykowski
Michał Nawrocki

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Maciej Nowicki
Sekretarz: Piotr Kładoczny
Skarbnik: Lenur Kerymov
Członek Zarządu: Dominka Bychawska-Siniarska

Warszawa, 1 września 2016 r.

L.Dz. 1692/2016/JB

**Sz. P. Mariusz Błaszczak
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa**

Zgodnie z informacjami uzyskanymi przez Helsińską Fundację Praw Człowieka w pobliżu przejścia granicznego w Brześciu/Terespolu odbył się protest kilkuset cudzoziemców, którzy nie zostali wpuszczeni do Polski pomimo iż chcieli złożyć wnioski o udzielenie im ochrony międzynarodowej. Jak wynika z doniesień prasowych, działania Straży Granicznej podejmowane są za wiedzą MSWiA¹. HFPC uzyskała również informację, że na przejściu granicznym w Terespolu doszło w ostatnich dniach do użycia środków przymusu bezpośredniego wobec cudzoziemców chcących złożyć wnioski o udzielenie im ochrony międzynarodowej. Cudzoziemcy, których dotyczy problem, to głównie Czecheni, Tadzycy i obywatele innych państw z obszaru b. ZSRR.

¹ Informacja dostępna pod adresem: wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114884,20622753,setki-czechenow-koczujacy-na-granicy-blaszczak-nie-wpuscimy.html [dostęp z dnia: 31.08.2016];

Praktyka odmawiania wjazdu cudzoziemcom deklarującym wolę ubiegania się o ochronę międzynarodową, choć znana HFPC od wielu lat, w ostatnim czasie przybrała poważne rozmiary. Stanowi ona naruszenie przepisów prawa międzynarodowego, prawa UE oraz prawa polskiego, przede wszystkim zasady *non-refoulement* wyrażonej w *Konwencji genewskiej dotyczącej statusu uchodźców z 1951 r.*, zakazującej zwracania uchodźców do państw, gdzie groziłoby im naruszenie praw człowieka, oraz tzw. Dyrektywy proceduralnej UE², dającej osobom, które złożyły wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, prawo dostępu do terytorium państwa członkowskiego, a także ustawy o cudzoziemcach, zakazującej wydawania decyzji o odmowie wjazdu cudzoziemcom, którzy deklarują zamiar złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

W opinii HFPC praktyka taka wpisuje się w niechlubną politykę nie wpuszczania do Europy i naruszania praw człowieka wobec osób poszukujących ochrony, jaka obecnie ma miejsce m.in. na Węgrzech, w Bułgarii czy w Macedonii. Postępowanie polskich władz budzi szczególnie niepokój HFPC z tego względu, że z informacji, które otrzymujemy od samych cudzoziemców, wynika, że byli oni ofiarami poważnych naruszeń praw człowieka w swoich krajach pochodzenia. Informacje te znajdują odzwierciedlenie w informacjach dotyczących m.in. sytuacji w Czeczenii, gdzie osoby, które w jakikolwiek sposób poddadzą krytyce panujący tam reżim, mogą spotkać się z brutalnymi represjami, w tym torturami.³

W związku z Pana wypowiedzią, że Czeczeni nie są uchodźcami, gdyż nie ma tam wojny, pragniemy Panu przypomnieć, że ustalenie czy dany cudzoziemiec jest uchodźcą czy też nie odbywa się po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, podczas którego badana jest zasadność deklarowanych przez niego obaw przed prześladowaniem. Przypominamy również, że w 2015 r. polskie władze udzieliły ochrony międzynarodowej 137 obywatelom Federacji Rosyjskiej, zaś ok. 100 udzielono zgody na tzw. pobyt tolerowany. Z kolei w pierwszym półroczu 2016 r. ochronę uzyskało 29 obywateli Federacji Rosyjskiej, zaś 8 pobyt tolerowany. Znaczną większość z nich stanowili Czeczeni. Z kolei sytuacja w Tadżykistanie w ostatnich latach znacznie się pogorszyła – w ramach represji wobec pokojowej opozycji władze aresztowały i torturowały działaczy opozycji, prawników, dziennikarzy i in., a setki osób zostało zmuszonych do ucieczki z kraju.

² Dyrektywa Rady 2005/85/WE z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich;

³ Human Rights Watch "Like Walking a Minefield" Vicious Crackdown on Critics in Russia's Chechen Republic <https://www.hrw.org/report/2016/08/30/walking-minefield/vicious-crackdown-critics-russias-chechen-republic>;

Oburzające jest to, że Polska – kraj, którego obywatele w wielu różnych momentach historii byli przyjmowani na całym świecie, uciekając przed represjami ze strony władz – jest jednym z państw, które odmawiają ochrony ludziom, którzy narażeni są na podobne represje ze strony swoich rządów.

Pragniemy również pokreślić, że całkowicie niezasadne jest łączenie zjawiska uchodźstwa z terroryzmem. Od lat 90. do Polski przyjechały dziesiątki tysięcy uchodźców, przede wszystkim z Czeczenii i nie spowodowali oni żadnego poważnego zagrożenia dla bezpieczeństwa. Natomiast główną rolę w zamachach terrorystycznych, do jakich doszło w państwach Zachodniej Europy odgrywali obywatele tych państw, nie zaś uchodźcy.

W związku z tym wzywamy polskie władze do pełnego poszanowania prawa i umożliwienie składania cudzoziemcom wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej oraz zezwolenie na ich wjazd na terytorium Polski. Wzywamy również Pana Ministra do wyjaśnienia sytuacji związanej z użyciem przez Straż Graniczną środków przymusu bezpośredniego wobec cudzoziemców na przejściu granicznym w Terespolu.

2 powołanie

Do wiadomości:

Komendant Główny Straży Granicznej
Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców
Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców
Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce
Rzecznik Praw Obywatelskich

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
PREZES ZARZĄDU
Przywara
Danuta Przywara

